

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ**

№ 1600-Ա/2

ՀՀ 11 2018թ.

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՎԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) 0721.06.4 «ՁԿՆԵՂԵՆԻ
ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0721.06.01.4 «ՄՇԱԿՈՂ՝
ՁԿՆԱՄԹԵՐՔԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ
ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՓՈՐՁԱՐԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՆԵՐԴՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի պահանջով, հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010թ. մարտի 4-ի N 8 արձանագրային որոշման 14-րդ կետը, ՀՀ կառավարության 2012թ. մարտի 22-ի թիվ 333-Ն որոշման հավելվածով հաստատված կարգի 19-րդ կետը, ինչպես նաև ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. օգոստոսի 10-ի N 777-Ա/Ք հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը՝

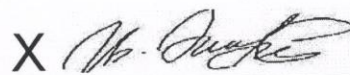
Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ ԵՄ

1. Հաստատել նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը մեկ պարբերաշրջանի ընթացքում փորձարկման նպատակով ուսումնական հաստատություններում ներդնել 2019թ. սեպտեմբերի 1-ից:
3. Նախարարության նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության վարչության պետին. մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերի 30-ը հաստատման ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը, որոնցում փորձարկման նպատակով ներդրվելու է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը:
4. Կրթության ազգային ինստիտուտի տնօրենին. ապահովել չափորոշիչի փորձարկման ընթացքի վերաբերյալ ուսումնական հաստատություններից վերլուծական հաշվետվությունների ստացումը:
5. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Հովհաննես Հովհաննիսյանին:

ԱՐԱՅԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
/Նախարարի պաշտոնակատար/

29.11.2018

X

ԱՐԱՅԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Signed by: HARUTYUNYAN ARAYIK 1209790378

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԽԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
0721.06.4 «ՁԿՆԵՂԵՆԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
0721.06.01.4 «ՄՇԱԿՈՂ՝ ՁԿՆԱՄԹԵՐՔԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ
ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ
ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության՝ ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 31-ի N 332-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի 4-րդ մակարդակի 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորմանը ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվաճառության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:
2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևերով՝
 - 1) առկա,
 - 2) դրսեկության(էքստեռնատ):
3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.
 - 1) կրթության առկա ձևով՝
 - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 1 տարի,
 - բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ 3 տարի,
 - 2) դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի

6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստեռնատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշման:

4. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 1368 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 2214 ժամ: Հիմնական կրթական ծրագիրը հիմնական կրթության հիմքով՝ միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 104 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0721.06.4 «ՁԿՆԵՂԵՆԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ _0721.06.01.4 «ՄՇԱԿՈՂ՝ ՁԿՆԱՄԹԵՐՔԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԱՎԱՐՏԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:
6. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորմամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքները.
- 1) ձկնամթերքի մշակող,
 - 2) ձկնամթերքի փոթեթավորման և տարայավորման օպերատոր:
7. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական գործունեության պարտականություններն են.
- 1) ձկնամթերքի առաջնային մշակման իրականացումը,
 - 2) ձկնահումքի զգայորոշման գնահատումը և վերամշակումը,
 - 3) ձկնամթերքի արտադրության տեխնոլոգիական շղթայի իրականացումը,
 - 4) պատրաստի արտադրանքի պահպանման գործընթացի իրականացումը,
 - 5) տեխնիկական միջոցների, տեխնոլոգիական սաքավորումների շահագործումը,

- 6) իր աշխատանքների կազմակերպումը և անվտանգության ապահովումը,
- 7) բովանդակությամբ կից պարտականություններ կատարելը:

ԳԼՈՒԽ 3

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0721.06.4
«ՁԿՆԵՂԵՆԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0721.06.01.4
«ՄՇԱԿՈՂ՝ ՁԿՆԱՄԹԵՐՔԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

8. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում է շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:
9. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն ավարտած շրջանավարտը պետք է.
 - 1) ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորման պահանջներին համապատասխան ունենա ազգային և համաշխարհային մշակույթի ու պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
 - 2) ունենա մասնագիտական ոլորտի վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքներ, կարողանա դրանք կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում,
 - 3) մասնագիտական գործիքները, սարքավորումները, հարմարանքները և նյութերը արդյունավետ և նպատակային օգտագործելու նպատակով կիրառի մասնագիտական տեսական ու գործնական գիտելիքները,
 - 4) ունենա մասնագիտական գործողությունները գործող նորմաների սահմաններում իրականացնելու հմտություններ,
 - 5) ճիշտ ընկալի և կիրառի մասնագիտական տերմինաբանությունը,
 - 6) ունենա մասնագիտական գործունեության ժամանակ համապատասխան գործողությունների սոցիալական հետևանքները հաշվի առնելու հմտություն,
 - 7) ունենա մասնագիտական ինքնազարգացման և կատարելագործման նպատակով անհրաժեշտ տեղեկությունները ընտրելու և մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերելու հմտություն,
 - 8) ցուցաբերի աշխատանքային խնդիրների լուծման ընթացքում պատասխանատվություն ստանձնելու, հիմնավորված լուծումներ գտնելու կարողություն,

- 9) ունենա ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ որոշակի փոփոխվող գործոններով իրավիճակներում աշխատելու հմտություն:

ԳԼՈՒԽ 4

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0721.06.4 «ՁԿՆԵՂԵՆԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0721.06.01.4 «ՄՇԱԿՈՂ՝ ՁԿՆԱՄԹԵՐՔԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

10. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում է ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:
11. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝
- 1) ցուցաբերի ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթների իմացություն,
 - 2) տիրապետի հայոց լեզվին,
 - 3) հաղորդակցվի առնվազն մեկ օտար լեզվով,
 - 4) ցուցաբերի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին տիրապետելու կարողություն,
 - 5) ցուցաբերի ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի որոշակի իմացություն,
 - 6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,
 - 7) տիրապետի էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությանը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթներին,
 - 8) ցուցաբերի մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների վերաբերյալ իմացություններ,

9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:

12. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով ներկայացված առանցքային հմտություններին:
13. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ներկայացված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0721.06.4 «ՁԿՆԵՂԵՆԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0721.06.01.4 «ՄՇԱԿՈՂ՝ ՁԿՆԱՄԹԵՐՔԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

14. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.
- 1) Ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է:

- 2) Ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:
- 3) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:
15. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման ուսումնամեթոդական ապահովման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.
- 1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:
16. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:
- 1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝
- ա. ձկնամթերքի մշակման,
 - բ. ձկնաբանության և ջրակենսաբանության,
 - գ. հայոց լեզվի,
 - դ. օտար լեզվի,
 - ե. ընդհանուր հումանիտար առարկաների,
 - զ. անվտանգության և առաջին օգնության,
 - է. համակարգչային:
- 2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝
- ա. տեխնիկական սպասարկման
- 3) Ուսումնական արհեստանոցներ՝
- ա. վերանորոգման
 - բ. ձկան և ձկնամթերքի փորձաարտադրական,
- 4) Սպորտային համալիր՝

ա. մարզադահլիճ,

բ. մարզահրապարակ:

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ:

17. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ դրսեկության (էքստենսատ) ձևով ուսուցման դեպքում սահմանվում է ուսումնական պլանով,
- 2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,
- 3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանզանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,
- 4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,
- 5) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,
- 6) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ.
- 2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,
- 3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում են ուսումնական հաստատությունները.

- 4) ուսումնական պրակտիկաներն անց են կացվում պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձական տեղամասերում, հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում:
- 5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:
19. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.
- 1) ուսումնառության ընթացքում ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,
 - 2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,
 - 3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության կամ ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,
 - 4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի ձեռք բերած կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0721.06.4 «ՁԿՆԵՂԵՆԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0721.06.01.4 «ՄՇԱԿՈՂ՝ ՁԿՆԱՄԹԵՐՔԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

20. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային

հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով հավելված 1-ի 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:

21. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝

- 1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,
- 2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,
- 3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,
- 4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,
- 5) պետք է որակավորման նկարագրին համապատասխան դրա ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,
- 6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,
- 7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,
- 8) պետք է սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

Հավելված 1

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)

կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման

տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4

«Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման պետական

կրթական չափորոշիչի

Աղյուսակ 1

**Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա»
մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների
մոդուլներ**

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-4-18-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը, 5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի,

		7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
13.	Կատարման չափանիշներ	1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հաստատիրո 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը, 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն), 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-4-18-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և

		աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:
18.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը, 2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն) 3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները,
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ

26.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները, 2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները, 3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները, 4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
28.	Կատարման չափանիշներ	1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին, 2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում, 3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն, 4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն, 5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ, 6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կոտրվածքների դեպքում, 7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-4-18-001
30.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները
31.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ

32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Համակարգչային տեխնիկայի տիրապետում և օպերացիոն համակարգի կիրառում
35.	Կատարման չափանիշներ	1) տիրապետում է համակարգչի հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչներին, 2) տիրապետում է միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմաններին, 3) տիրապետում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից (printer, scanner, projector, fax, պատճենման սարք և այլն), 4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը, 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը (microsoft office), 6) կարողանում է բացել առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ , պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է առաջադրված փաստաթղթի տպագրում (Print):
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Տեքստերի խմբագրում և ֆորմատավորում
37.	Կատարման չափանիշներ	1) կարողանում է ծրագրերը պատրաստել հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) կարողանում է տեղաշարժել տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ կատարելով ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, 4) կատարում է մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում՝ փոխելով տողերի դասավորությունը, միջտողային տարածությունները, տեքստի գունային ֆոնը, պարբերության խորությունները լուսանցքներից, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ և այլն:
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում
39.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է աղյուսակներ կազմելու համապատասխան ծրագրերը և նախապատրաստել դրանք,

		2) կազմում է աղյուսակ առաջադրված չափերով և մուտքագրում տվյալներ, 3) կատարում է ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակում (տվյալներ, տողեր, սյուներ և այլն), 4) փնտրում և գտնում է տվյալներ աղյուսակում, 5) ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն տվյալների մեջ:
40.	Ուսումնառության արդյունք 4	Գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում
41.	Կատարման չափանիշներ	1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ, 2) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshares պատուհանի պատրաստի ձևերը, 3) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 4) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 5) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 6) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 7) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
42.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ցուցադրության կազմակերպում համակարգչային ծրագրերով
43.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
44.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
45.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է « համացանց » հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց

	ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում , ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում, 7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացի (հաղորդագրություն, նամակ և կցորդ):
--	---

Աղյուսակ 2

**Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա»
մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր
մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ**

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՋՐԱԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՁԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողին տալ գիտելիքներ ջրոլորտի և ձկների ընդհանուր բնութագրի, ջրային միջավայրի ու նրանում բնակվող օրգանիզմների համակեցությունների փոխհարաբերությունների մասին, ինչպես նաև ձևավորել ձկների արտաքին և ներքին օրգանները տարբերակելու, սեռահասունության աստիճանը և ձկան տեսակային պատկանելությունը որոշելու կարողություններ:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ջրոլորտի և նրանում ընթացող կենսաբանական գործընթացների ընդհանուր բնութագիրը
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կիրառում ջրակենսաբանության հիմնական եզրույթները և ներկայացնում դրանց բացատրությունները,

		2) ճիշտ է ներկայացնում ջրակալներում ընթացող կենսաբանական գործընթացների ընդհանուր օրինաչափությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ոչ կենսաբանական և կենսաբանական գործոնների ազդեցությունը ջրային օրգանիզմների համակեցությունների վրա:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ձկների անատոմիական և ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները և տարբերակել դրանց արտաքին ու ներքին օրգանները, տարբերակել հիվանդությունները:
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ձկների արտաքին և ներքին կառուցվածքը, 2) ճիշտ է հերժում ձկանը՝ առանձնացնելով և ճիշտ անվանելով ձկան հիմնական ներքին օրգանները, կմախքի միավորները, մկանունքը, 3) ճիշտ է տարբերակում հիվանդ և խեղումներ ունեցող ձկներին:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ձկների սեռահասունության աստիճանը, որոշել ձկների կարգաբանական պատկանելությունը
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ձկների սեռահասունության փուլերը և դրանց բնորոշ հատկանիշները, 2) ճիշտ է որոշում ձկների սեռական հասունության աստիճանը, 3) ճիշտ է տարբերակում ձկների կարգերն ու ընտանիքներն՝ ըստ կառուցվածքային առանձնահատկությունների, 4) ճիշտ է բնորոշում արդյունագործական հիմնական ձկնատեսակների ձևաբանական հիմնական հատկանիշները, նրանց տեսակային առանձնահատկությունները:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել ձկների էկոլոգիական առանձնահատկությունները
13.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ձկների էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ձկների նշանակությունը մարդու կյանքում՝ որպես սննդի աղբյուր, 3) ճիշտ է ներկայացնում ձկների կլիմայավարժեցման էությունը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄԱՆՐԷԱԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՍԱՆԻՏԱՐԻԱՅԻ ԵՎ ՀԻԳԻԵՆԱՅԻ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»		
14.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-002
15.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողին տալ գիտելիքներ մանրէների ընդհանուր բնութագրի, դասակարգման,

		տեղակայման, մանրէագրկման աշխատանքներին ներկայացվող խնդիրների ու պահանջների մասին, ինչպես նաև նրա մոտ ձևավորել սանիտարիայի և հիգիենայի նորմերը պահպանելու կարողություններ:
16.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
17.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է յուրացրած լինի ՁԿՄՇ-4-18-001 «Ջրակենսաբանության և ձկնաբանության հիմունքներ» մոդուլը:
18.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
19.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մանրէների և դրանց առանձնահատկությունների ընդհանուր բնութագիրը
20.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մանրէների կառուցվածքային առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մանրէների էկոլոգիական առանձնահատկությունները և արտաքին միջավայրում միկրոֆլորայի ձևավորման պայմանները, 3) ճիշտ է ներկայացնում առավել տարածված հիվանդածին մանրէները, դրանց առաջացրած հիվանդությունները և դրանց դեմ պայքարի հիմնական միջոցները:
21.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ձկան և ձկնամթերքի տեխնոլոգիական գործընթացների հետ կապված մանրէները և այդ գործընթացների մանրէազերծման գործողությունները
22.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մանրէների կենսագործունեության արդյունքում ձկան և ձկնամթերքի փչանալու պատճառները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մանրէների դերը ձկնամթերքի արդյունաբերության մեջ, 3) ճիշտ է ներկայացնում արտաքին միջավայրի կենսաբանական, քիմիական և ֆիզիկական գործոնների ազդեցությունը մանրէների կենսագործունեության վրա, ճիշտ է կատարարում նախնական մանրէազերծման աշխատանքները:
23.	Ուսումնառության արդյունք 3	Պահպանել սանիտարիայի նորմերը
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում սանիտարիայի նորմերը և դրանց դերը,

		2) ճիշտ է դասակարգում արտադրությունում օգտագործվող հիմնական լվացող և ախտահանող նյութերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում լվացման և ախտահանման հիմնական սկզբունքները, CIP համակարգով լվացման առավելությունները, 4) ճիշտ է կատարում ավտոմատ և ոչ ավտոմատ լվացման և ախտահանման աշխատանքները, 5) ճիշտ է ներկայացնում արտադրական գործընթացներին ներակայացվող սանիտարական պահանջները, 6) տարբեր իրավիճակներում պահպանում է սանիտարիայի նորմերը:
25.	Ուսումնառության արդյունք 4	Պահպանել հիգիենայի նորմերը
26.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անձնական հիգիենայի նորմերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային հիգիենայի նորմերը, 3) պահպանում է հիգիենայի նորմերը տարբեր իրավիճակներում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
27.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-003
28.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է առնված ինչպես գործարար ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները:
29.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
30.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլի 1 և 2 ուսումնառության արդյունքներն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն: Մյուս ուսումնառության արդյունքների ուսումնասիրությունը նպատակահարմար է իրականացնել որոշակի մասնագիտական մոդուլներ յուրացնելուց հետո, որպեսզի դրանց գործնական ձեռքբերումները օգտագործվեն համապատասխան ծրագրեր մշակելու համար:
31.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների

		բավարար մակարդակի ապահովումն է
32.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը
33.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է, 4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է, 5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում, 7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները, 8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:
34.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը
35.	Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության կազմակերպչա-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է, 2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է, 3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է, 5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում, 6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է, 7) կառավարման ոճերի բնութագրերը ճիշտ է, 8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է, 9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է, 10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է, 11) կազմակերպության կառավարմանն առնչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է, 12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է,

		13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:
36.	Ուսումնառության արդյունք3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
37.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում «շուկա» հասկացությունը, 2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է, 4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում, 5) ըստ փուլերի շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է, 6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է, 7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է, 8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է, 9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է, 10) մարքեթինգի գաղափարների /4P և 7P/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում, 11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:
38.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը
39.	Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում, 2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է, 4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առընչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է, 5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում, 6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է, 7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում,

		8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է, 9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:
40.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի /ծառայության/ գինը
41.	Կատարման չափանիշներ	1) «ծախս» հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը, 3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է, 5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի կազմը հիմնավոր է ներկայացնում, 6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում, 7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում, 8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը, 9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում, 10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է,
42.	Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
43.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,

		2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է, 3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ճիշտ է կատարում SWOT վերլուծություն, 5) SWOT վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում, 6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է, 7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է, 8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել, 9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման քայլերը հիմնավոր են:
44.	Ուսումնառության արդյունք 7	Հաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ
45.	Կատարման չափանիշներ	1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում, 2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում, 3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում, 4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում, 5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին, 6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում, 8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում, 9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԶԿԱՆ ԵՎ ԶԿՆԱՄԹԵՐՔԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ԵՎ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐ ԵՎ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ»		
46.	Մոդուլի դասիչը	ԶԿՄՇ-4-18-004

47.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել ձկան և ձկնամթերքի արտադրությունում գործող տեխնիկական մեքենաների, սարքավորումների, գործիքների և այլ պարագաների դասակարգման, սպասարկման և շահագործման, դրանց սանիտարահիգիենիկ վիճակի պահպանման հմտություններ:
48.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
49.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ԱՀ-ԱԱՕ-4-18-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն», ՁԿՄՇ- 4-18-002 «Մանրէակենսաբանության, սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանում» մոդուլները:
50.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
51.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կատարել գործիքների և տարաների նախապատրաստում և շահագործում
52.	Կատարման չափանիշներ	1) դասակարգում է գործիքները՝ կախված արտադրական առանձնահատկություններից, 2) նախապատրաստում է գործիքները և տարաները արտադրական գործընթացը անխափան կազմակերպելու համար, 3) ճիշտ է շահագործում գործիքները տեխնոլոգիական տարբեր փուլերում, 4) պահպանում է սանիտարիայի, հիգիենայի և անվտանգության կանոնները:
53.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել մեքենաների և սարքավորումների շահագործում և տեխնիկական սպասարկում
54.	Կատարման չափանիշներ	1) դասակարգում է մեքենաների և սարքավորումների պատկանելիությունը՝ կախված արտադրության առանձնահատկություններից, 2) ճիշտ է շահագործում մեքենաները և սարքավորումները արտադրական տարբեր փուլերում, 3) ճիշտ է վերացնում սարքավորումների թեթև անսարքությունները, 4) բարդությունների դեպքում ճիշտ ժամանակին է դիմում վերադասին օգնության համար, 5) պահպանում է սանիտարիայի, հիգիենայի և անվտանգության կանոնները:
55.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել պաղեցման, սառեցման, ապասառեցման տեխնոլոգիական գործողությունները

56.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պաղեցման նշանակությունը ձկնաարդյունաբերությունում, 2) ճիշտ է ներկայացնում սառեցման նշանակությունը ձկնաարդյունաբերությունում, 3) ճիշտ է ներկայացնում ապասառեցման նշանակությունը ձկնաարդյունաբերությունում, 4) ճիշտ է ներկայացնում ձկան և ձկնամթերքի սառնարանային պահպանման ժամկետները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԿՆԱՀՈՒՄՔԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒՄ»		
57.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-005
58.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել ձկնահումքի ընդունման, զգայորոշման, տեսակավորման և առաջնային մշակում իրականացնելու հմտությունները:
59.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
60.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՁԿՄՇ-4-18-001 «Ջրակենսաբանության և ձկնաբանության հիմունքներ» և ՁԿՄՇ-4-18-004 «Ձկան և ձկնամթերքի վերամշակման և պահպանման սարքեր և գործիքներ» մոդուլները:
61.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
62.	Ուսումնառության արդյունք 1	Տիրապետել ձկան ընդունման, զգայորոշման, տեսակավորման, կշռման, գնահատման և սարքավորումների նախապատրաստման հմտություններին
63.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում ձկան ընդունման գործընթացը, 2) ճիշտ է իրականացնում ձկան զգայորոշման գնահատումը, 3) ճիշտ է կատարում ձկան տեսակավորման և կշռման գործընթացը:
64.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել ձկան մաքրման գործընթացը
65.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում ձկան թեփուկների հեռացման գործընթացը, 2) ճիշտ է կատարում գլխի, լողակների հեռացման գործընթացը, 3) ճիշտ է կատարում ներքին օրգանների հեռացման և ձկան լվացման գործընթացը:

66.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել ձկան տեսակավորման և կշռման գործընթացը
67.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է տեսակավորում ձուկը՝ ըստ որակական հատկանիշների և զգայորոշման ցուցանիշների, 2) ճիշտ է տեսակավորում ձուկը՝ ըստ հետագա արտադրվող ապրանքատեսակների, 3) ճիշտ է շահագործում կշեռքը, 4) ճիշտ է իրականացնում կշռման գործընթացը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԶԿԱՆ ԱՂԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ՀԱՍՈՒՆԱՑՈՒՄ»		
68.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-006
69.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել ձկան աղադրման գործընթացի գործողությունները կատարելու հմտություններ:
70.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
71.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՁԿՄՇ-4-18-002 «Մանրէակենսաբանության, սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանում» մոդուլը:
72.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
73.	Ուսումնառության արդյունք 1	Աղադրման նյութերի նախապատրաստում
74.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է նախապատրաստում աղադրման նյութերը՝ ըստ բաղադրագրի, 2) ստուգում է աղաջրի խտությունը:
75.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել ձկան աղադրման գործընթացը
76.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է իրականացնում ձկան չոր աղադրման գործընթացը, 2) ճիշտ է իրականացնում ձկան թաց աղադրման գործընթացը, 3) ճիշտ է իրականացնում ձկան խառը աղադրման գործընթացը:
77.	Ուսումնառության արդյունք 3	Հսկել աղադրված ձկնահումքի հասունացման գործընթացները
78.	Կատարման չափանիշներ	1) նախապատրաստում է աղադրման խցի տեխնիկական միջոցները,

		2) հսկում է խցերի տեխնոլոգիական ռեժիմները, 3) ճիշտ է պահպանում տեխնիկական միջոցները /աղադրման տարողությունների/, սանիտարահիգիենիկ վիճակը:
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԿԱՆ ԱՊԵՏՈՒՄ ԵՎ ԱՂԱՋՈՐԱՑՈՒՄ»		
79.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-007
80.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել ձկան ապխտման և աղաջորացման եղանակների, դրանց առանձնահատկությունների, տեխնոլոգիական գործողությունների կատարման և ռեժիմների վերաբերյալ գիտելիքներ և հմտություններ:
81.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
82.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՁԿՄՇ-4-18-001 «Ջրակենսաբանության և ձկնաբանության հիմունքներ», ՁԿՄՇ-4-18-005 «Ձկան և ձկնամթերքի վերամշակման և պահպանման սարքեր և գործիքներ» մոդուլները:
83.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
84.	Ուսումնառության արդյունք 1	Իրականացնել ձկան ապխտման գործընթացը
85.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում ձկան ապխտման նախապատրաստական աշխատանքները, 2) ճիշտ է հսկում ապխտման խցերի ջերմային ռեժիմները:
86.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել աղաջորացման գործընթացը
87.		1) նախապատրաստում է աղադրման խցի տեխնիկական միջոցները, 2) հսկում է խցերի տեխնոլոգիական ռեժիմները, 3) ճիշտ է պահպանում տեխնիկական միջոցները /աղադրման տարողությունների/, սանիտարահիգիենիկ վիճակը:
88.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել ձկնամթերքի հովացման գործընթացը
89.	Կատարման չափանիշներ	2) ճիշտ է պահպանում հովացման ջերմաստիճանային ռեժիմներն՝ ըստ արտադրատեսակների, 3) ճիշտ է պահպանում հովացրած ձկնամթերքի կենտրոնի ջերմաստիճանը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԿԱՆ ՊԱՀԱԾՈՆՆԵՐԻ ԵՎ ՊՐԵՍԵՐՎԱՆԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
90.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-008
91.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել ձկան պահածոների և պրեսերվների արտադրության հմտություններ: Ավարտելով այս մոդուլը ուսանողը կկարողանա ճիշտ ընտրել պահածոների և պրեսերվների համար նախատեսված ձկնահումքը, կատարել և պահպանել պահածոների արտադրության ընթացքում բոլոր արտադրական գործընթացները:
92.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
93.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՁԿՄՇ-4-18-004 «Ձկան և ձկնամթերքի վերամշակման և պահպանման սարքեր և գործիքներ», ՁԿՄՏ-5-18-006 «Ձկան աղադրում և հասունացում» մոդուլները:
94.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
95.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կատարել ձկնային պահածոների և պրեսերվների հումքի ընտրություն
96.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է դասակարգում ձկնահումքը՝ ըստ պահածոների տեսակի և բաղադրագրի, 2) ճիշտ է կատարում օժանդակ հումքի /լցանյութերի/ ընտրությունը՝ ըստ պահածոների տեսակի և բաղադրագրի:
97.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել պահածոների և պրեսերվների տարայի ընտրություն
98.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է տարբերակում տարայի տեսակները /ապակյա, մետաղյա, պոլիմերային/, 2) ճիշտ է կատարում տարայի նախապատրաստման գործընթացը /լվացում, մակնշում/:
99.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել ձկնային պահածոների արտադրություն նախնական ջերմային մշակում
100.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում սպիտակեցման գործընթացը, 2) ճիշտ է կատարում թխման գործընթացը, 3) ճիշտ է կատարում ապխտման գործընթացը, 4) ճիշտ է կատարում տապակման գործընթացը:

101.	Ուսումնառության արդյունք 4	Իրականացնել մշակված հումքի չափաբաշխում, տարայավորում և գլոցափակում
102.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է իրականացնում մշակված հումքի չափաբաշխումը, 2) ճիշտ է իրականացնում մշակված հումքի տարայավորումը, 3) ճիշտ է իրականացնում մշակված հումքի գլոցափակում:
103.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել պահածոների ջերմային մշակում
104.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է իրականացնում պահածոների ստերիլացման գործընթացը, 2) ճիշտ է իրականացնում պրեսերվների պաստերացման գործընթացը, 3) ճիշտ է իրականացնում պահածոների և պրեսերվների հովացման գործընթացը, 4) ճիշտ է իրականացնում արտադրանքի տեսակավորում և պիտակավորում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԿՆԱՀՈՒՄՔԻՑ ԿԻՍԱԿԱՏՐԱՍՏՈՒԿՆԵՐԻ, ԵՐՇԻԿԵՂԵՆԻ և ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
105.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-009
106.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել ձկնահումքից կիսապատրաստուկների, երշիկեղենի և ավանդական արտադրատեսակների արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունների կատարման գիտելիքներ և հմտություններ:
107.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
108.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՁԿՄՏ-5-18-005 «Ձկնահումքի ընդունում և առաջնային մշակում» մոդուլնը:
109.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
110.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բնութագրել ձկնահումքից կիսապատրաստուկների տեսակները
111.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բնութագրում աղացած կիսապատրաստուկների տեսակները, 2) ճիշտ է բնութագրում խմորապատ կիսապատրաստուկների տեսակները:

112.	Ուսումնառության արդյունք 2	Պատրաստել աղացած կիսապատրաստուկներ
113.		1) ճիշտ է իրականացնում ձկնահումքից լցոնների արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները, 2) ճիշտ է իրականացնում ձկնահումքից պաքսիմատապատ կիսապատրաստուկների արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները, 3) ճիշտ է իրականացնում ձկնահումքից խմորապատ կիսապատրաստուկների արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները:
114.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բնութագրել ձկնահումքից պատրաստվող երշիկեղենի տեսակները
115.		1) ճիշտ է բնութագրում եփած երշիկների տեսակները, 2) ճիշտ է բնութագրում կիսաապխտած երշիկների տեսակները, 3) ճիշտ է բնութագրում հումապխտած երշիկների տեսակները:
116.	Ուսումնառության արդյունք 4	Պատրաստել ձկնահումքից երշիկների տեսակներ
117.		1) ճիշտ է իրականացնում եփած երշիկների արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները, 2) ճիշտ է իրականացնում կիսաապխտած երշիկների արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները, 3) ճիշտ է իրականացնում հումապխտած եփած երշիկների արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները:
118.	Ուսումնառության արդյունք 5	Պատրաստել ձկնահումքից ավանդական արտադրատեսակներ
119.		1) ճիշտ է իրականացնում ձկնահումքից ամբողջական աղաչորացված արտադրանքի / բաստուրմա/ արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները, 2) ճիշտ է իրականացնում ձկնահումքից աղացած աղաչորացված արտադրանքի / սուջուխ/ արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները, 3) ճիշտ է իրականացնում ձկնահումքից շերտավոր աղաչորացված ապխտած /ջեռկե/ արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունները:
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԶԿԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴԱՅԻՆ ՀՈՒՄՔԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՈՒՄ ԵՎ ԱՐՏԱԴՐԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ»		
120.	Մոդուլի դասիչը	ԶԿՄՇ-4-18-010

121.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ձկան մշակումից ստացված, երկրորդային հումքից արտադրվող մթերքների պատրաստման տեխնոլոգիական գործողությունների կատարման հմտություններ:
122.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
123.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՁԿՄՇ-4-18-004 «Ձկան և ձկնամթերքի վերամշակման և պահպանման սարքեր և գործիքներ», ՁԿՄՏ-5-18-005 «Ձկնահումքի ընդունում և առաջնային մշակում» մոդուլները:
124.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
125.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բնութագրել ձկան մշակումից ստացված երկրորդային հումքը
126.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բնութագրում ձկնկիթը՝ որպես երկրորդային հումք, 2) ճիշտ է բնութագրում արտադրական թափոնները՝ որպես երկրորդային հումք /կերային ալյուր/:
127.	Ուսումնառության արդյունք 2	Իրականացնել ձկնկիթի արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունների կատարման գործընթացը
128.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում հումքի ընդունումը, զննումը և մշակումը, 2) ճիշտ է կատարում հումքի աղադրումը, 3) ճիշտ է կատարում աղային լուծույթի հեռացումը և լցանյութերի ավելացումը, 4) ճիշտ է կատարում տարայի նախապատրաստումը և տարայավորումը, 5) ճիշտ է իրականացնում գլոցապակումը և պիտակավորումը:
129.	Ուսումնառության արդյունք 3	Իրականացնել կերային ալյուրի արտադրության տեխնոլոգիական գործողությունների կատարման գործընթացը
130.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում հումքի ընդունումը, զննումը և մշակումը, 2) ճիշտ է կատարում հումքի եփման գործընթացը, 3) ճիշտ է կատարում զանգվածի չորացման գործընթացը:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՐՏԱԴՐԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՈՒՄ, ՏԱՐԱՅԱՎՈՐՈՒՄ, ՊԻՏԱԿԱՎՈՐՈՒՄ»		
131.	Մոդուլի դասիչը	ՁԿՄՇ-4-18-011

132.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել արտադրատեսակների փաթեթավորման, տարայավորման և պիտակավորման հմտություններ:
133.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
134.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ԱՀ-ԱԱՕ-4-18-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն» և ՁԿՄՇ-4-18-002 «Մանրէակենսաբանության, սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանում» մոդուլները:
135.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
136.	Ուսումնառության արդյունք 1	Դասակարգել տարաները, թվարկել տարաներին ներկայացվող պահանջները
137.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է թվարկում տարաների տեսակները՝ կախված արտադրատեսակի առանձնահատկություններից, 2) ճիշտ է թվարկում տարաներին ներկայացվող պահանջները, 3) ճիշտ է կիրառում տարաները՝ ըստ նշանակության:
138.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել փաթեթավորող նյութերի տեսակները
139.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բնութագրում պոլիէթիլենային, պոլիմերային, պլաստմասե, սովարաթյոթ փաթեթանյութերը, 2) ճիշտ է կիրառում ձգվող փաթեթավորող նյութերը, 3) ճիշտ է կիրառում կծկվող փաթեթավորող նյութերը:
140.	Ուսումնառության արդյունք 3	Փաթեթավորել արտադրանքը տարբեր եղանակներով
141.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է իրականացնում արտադրատեսակին համապատասխան մեխանիկական փաթեթավորման գործընթացը, 2) ճիշտ է իրականացնում արտադրատեսակին համապատասխան վակուումային փաթեթավորման գործընթացը, 3) ճիշտ է իրականացնում արտադրատեսակին համապատասխան սովարաթյոթով փաթեթավորման գործընթացը:
142.	Ուսումնառության արդյունք 4	Պիտակավորել պատրաստի մթերքը և տարայավորել
143.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում արտադրատեսակի պիտակի բնութագիրը, 2) ճիշտ է իրականացնում արտադրատեսակի պիտակավորումը,

	3) ճիշտ է կատարում արտադրատեսակի հատային սպառողական տարայավորում, 4) ճիշտ է կատարում արտադրատեսակի խմբաքանակային սպառողական տարայավորում:
--	---

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0721.06.4 «Ձկնեղենի վերամշակման տեխնոլոգիա» մասնագիտության 0721.06.01.4 «Մշակող՝ ձկնամթերքի» որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		27	18	1
3.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	1
4.	Պատմություն		54	36	1
5.	Օտար լեզու		90	60	1
6.	Ֆիզկուլտուրա		93	62	1
7.	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
8.	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		42	28	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		522	348	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3.	Համակարգչային օպերատորություն		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		162	108	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Ջրակենսաբանության և ձկնաբանության հիմունքներ		54	36	1
2.	Մանրէակենսաբանության, սանիտարիայի եվ հիգիենայի հիմունքներ		54	36	1
3.	Ձեռներեցություն		108	72	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		216	144	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Ձկան եվ ձկնամթերքի վերամշակման եվ պահպանման սարքեր և գործիքներ		108	72	1
2.	Ձկնահումքի ընդունում եվ առաջնային մշակում		81	54	1
3.	Ձկան աղադրում եվ հասունացում		81	54	1
4.	«Ձկան ապխտում եվ աղաչորացում		108	72	1

5.	Ձկան պահածոների եվ պրեսերվների արտադրություն		108	72	1
6.	Ձկնահումքից կիսապատրաստուկների, երշիկեղենի և ավանդական արտադրատեսակների արտադրություն»		108	72	1
7.	Ձկան երկրորդային հումքի վերամշակում եվ արտադրատեսակների պատրաստում		81	54	1
8.	Արտադրատեսակների փաթեթավորում, տարայավորում, պիտակավորում		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		729	486	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		27	18	
	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		18	12	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	31	1674	1116	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		100		
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	7			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	1			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	41			